

*Základní škola, základní umělecká
škola a mateřská škola Ledenice*

Minimální
preventivní program
školy

2021/2022

Základní škola, základní umělecká škola a mateřská škola Ledenice

Minimální preventivní program školy 2021/2022

Úvod

Škola vytváří minimální preventivní program jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, program je průběžně vyhodnocován, sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit. Pro školu je závazný a podléhá kontrole České školní inspekce. Nárůst různých sociálně patologických jevů včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice a šikaně, naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

1. Cíle preventivního programu

Cílem působení v oblasti prevence sociálně patologických jevů je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům, schopné dělat samostatná rozhodnutí s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi, schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů, dítě s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

K základním cílům primární prevence sociálně patologických jevů patří:

- a) prevence v oblasti zneužívání návykových látek, hráčství, vandalismu, záškoláctví, xenofobie, rasizmu, šikany a násilného chování
- b) vytvoření vhodného prostředí pro rozvoj mezilidských vztahů (děti, rodiče, učitelé, veřejnost) a různorodých stylů výuky (vytvoření atmosféry pohody, klidu, bez strachu, nejistoty, nastolení pocitu důvěry mezi žákem a učitelem, mravní a morální hodnoty právní vědomí a humanistické postoje k ostatním, posilování komunikačních dovedností)
- c) omezování hrubého a nevhodného chování (odpovědnost za své chování a uvědomění si důsledků svého jednání, nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykových látek, adekvátní reakce na stres, kritiku a neúspěch)
- d) působení na priority v životě a zdraví, výchova ke zdravému životnímu stylu

e) podporování mimoškolních aktivit (vést žáky ke smysluplnému využívání volného času - zapojování rodin do života školy)

Minimální preventivní program školy vychází z těchto materiálů:

Zákony

Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, v platném znění

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, v platném znění

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, v platném znění

Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě, v platném znění

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v platném znění

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, v platném znění

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění

Vyhlášky

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Metodické pokyny

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (Čj.: 14 514/2000 -51)

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 28 275/2000-22)

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 29 159/2001-26)

2. Východiska

2.1 Charakteristika školy

1.1.1996 vznikl právní subjekt, který sloučil všechna školská zařízení v katastru obce Ledenice do jedné příspěvkové organizace a pod jedno ředitelství: Základní škola, Základní umělecká škola, Mateřská škola, Školní družina a Školní jídelna.

Škola nyní provozuje svou činnost ve čtyřech samostatných budovách v Ledenicích.

ZŠ, ZUŠ a MŠ Ledenice je spádová škola ze čtyř oblastí 12km od Českých Budějovic. Základní škola je úplnou školou se všemi ročníky. Vyučování probíhá ve dvou budovách vzdálených od sebe 300m. Hlavní, ve které jsou umístěny třídy 5.-9. ročníku, byla vystavena roku 1858 a stojí přímo na náměstí. Druhá, ve které se učí třídy 1.-4. ročníku, je v provozu od roku 1987 a je umístěna v klidné části obce.

2.2 Základní údaje

V letošním školním roce je otevřeno deset tříd pro 219 žáků.

	Počet tříd	Počet žáků
ZŠ I. Stupeň	10	157
ZŠ II. Stupeň	4	88
Celkem	14	245

Jméno	Pracovní zařazení	e-mail
Šesták Vladislav	ředitel školy, PŘ-Ch	v.sestak@zs ledenice.cz
Šestáková Ivana	zástupce ředitele, M-Z, výchovný poradce	i.sestakova@zs ledenice.cz
Majerová Aneta	učitelka ČJ, metodik prevence	a.majerova@zs ledenice.cz
Franěk Miroslav	učitel, NŠ	m.franek@zs ledenice.cz
Hanzlíková Markéta	učitelka, NŠ	m.hanzlikova@zs ledenice.cz
Hesová Alena	učitelka NŠ	a.hesova@zs ledenice.cz
Číhalová Zuzana	učitelka, NŠ	z.cihalova@zs ledenice.cz
Dastichová Jana	učitelka, Aj-F	j.dastichova@zs ledenice.cz
Liláková Lenka	učitelka NŠ	l.lilakova@zs ledenice.cz
Trmal Zbyněk	učitel NŠ, Tv	z.trmal@zs ledenice.cz
Sychrová Blanka	učitelka NŠ, VV, Hv	b.sychrova@zs ledenice.cz
Pojžárková Petra	učitelka NŠ, Aj, VV	p.pojzarkova@zs ledenice.cz
Dušková Barbora	učitelka NŠ	b.duskova@zs ledenice.cz
Petrášová Marie	učitelka NŠ	m.petrasova@zs ledenice.cz
Jáchimová Blanka	učitelka NŠ, It	b.jachimova@zs ledenice.cz
Plevová Tereza	učitelka M, N	t.plevova@zs ledenice.cz
Jaloševská Helena	učitelka PŘ, D	h.jalosevska@zs ledenice.cz
Podlešáková Lenka	učitelka Z, Ov	l.podlesakova@zs ledenice.cz

2.3 Řízení a realizace preventivních aktivit

Za realizaci minimálního preventivního programu odpovídá školní metodik prevence, který koordinuje práci jednotlivých učitelů. O průběhu naplňování MPP informuje vedení školy a společně s ním vyhodnocuje aktuální situaci ve škole. ŠMP se snaží maximálně rozšířit skupinu učitelů podílejících se na MPP, aby se prevence stala součástí života školy. Školní metodik prevence úzce spolupracuje s výchovným poradcem a vedením školy. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání

informací o problematice sociálně patologických jevů ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Učitelé se zaměřují nejen na poskytování informací, ale i na vytváření postojů žáků k problematice a osvojování dovedností komunikace, zvládnání stresových situací a sociálních vztahů. Všichni učitelé dbají na rozvoj žáků, podporují jejich sebevědomí, schopnost vytvářet přátelské vazby a nenásilné zvládnání konfliktů. Pedagogové provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Podle možností jsou do výuky zařazovány různé formy a metody práce př. Výklad, skupinová práce, projektové vyučování, samostatná práce, dramatická výchova (sociální hry, hraní rolí...), interaktivní vyučování a sebehodnocení žáků.

Vedení školy sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů, problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

2.4 Vzdělávání

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí spočívá v samostudiu všech učitelů školy, především ŠMP. Ten pro ostatní kolegy vyhledává nové podněty a informace. Další vzdělávání souvisí s aktuální nabídkou PPP ČB a dalších vzdělávacích institucí.

S preventivním programem a metodickými postupy jsou pedagogičtí pracovníci seznamováni na poradách školy, případně prostřednictvím emailu. Aktuální informace jsou umístěny na nástěnce ŠMP.

Harmonogram významných dnů souvisejících s problematikou prevence a jejich využití v projektech:

16. října – Světový den výživy

tematický blok: Zdravý životní styl – diskuse, besedy s tématem zdravý životní styl, zdravá výživa

16. listopadu - Mezinárodní den tolerance

tematický blok: Naučme se toleranci - téma šikana, rasismus, mezilidské vztahy, charitativní činnost, xenofobie, projevy netolerance vůči rasovým, národnostním a společenským menšinám

1. prosince - Světový den boje proti AIDS

tematický blok: Sexuální výchova - problematika pohlavních chorob

10. prosince - Den lidských práv

tematický blok: Problematika lidských práv - porušování lidských práv a práv dítěte, rodina, osobnost dítěte, šikana

27. ledna - Den památky obětí holocaustu a prevence zločinů proti lidskosti

tematický blok: Prevence proti lidskosti – projevy rasismu (extrémního nacionalismu) v dnešní době, pronásledování, terorismus, válečné konflikty a jejich oběti, lidská práva

21. března - Mezinárodní den za odstranění rasové diskriminace

tematický blok: Problematika rasismu - projevy rasismu v našem okolí, způsob boje proti rasismu, vývoj lidských ras, xenofobie

7. dubna - Světový den zdraví

tematický blok: Zdravý životní styl - ekologie, ekologické problémy jednotlivých zemí, problematika zdravého životního stylu v jednotlivých zemích, negativní dopad nezdravého životního stylu na lidský organismus, psychické poruchy a jejich prevence

31. května - Světový den bez tabáku

tematický blok: Zdravý životní styl - problematika kouření mladistvých, nikotin jako návyková látka, měkké drogy, drogy společností tolerované, pasivní kuřáctví

1. června – Mezinárodní den dětí

tematický blok: Práva dítěte – osobnost dítěte

26. června - Světový den boje proti zneužívání drog a nezákonnému obchodování s nimi

tematický blok: Drogy a jejich dopad na člověka - drogy v rodině, úloha rodiny při prevenci i v případě vzniklé závislosti, země s největší produkcí a distribucí drog, dopad návykových látek na lidský organismus, dělení drog, chemické složení a jejich negativní působení v organismu, doping

2.5 Spolupráce školy s rodiči

Rodiče jsou o dění ve škole informováni především na třídních schůzkách, formou osobního kontaktu kdykoli během vyučování, nebo po předchozí domluvě v odpoledních hodinách. Je možné navštívit internetové stránky školy, kde jsou pravidelně aktualizovány potřebné informace, případně kontaktovat učitele prostřednictvím emailu, či telefonu.

Aktuality a proběhlé akce jsou také publikovány v místním měsíčním výtisku Ledenického zpravodaje. Dále škola nabízí poradenskou činnost školního metodika prevence a výchovné poradkyně.

Škola pořádá různé sportovní aktivity, kulturní akce a jiné příležitosti, kdy je zapotřebí spolupráce ze stran rodičů.

2.6 Podpora vedení školy

Vedení školy v průběhu roku vytváří podmínky pro naplňování cílů preventivního programu, umožňuje odborné vzdělávání školního metodika prevence, výchovného poradce i ostatních pedagogických pracovníků. V rámci pedagogických porad vytváří prostor pro informování učitelů. Spolupracuje při řešení problémových situací.

3. Opatření k dosažení cílů

Žáci mají možnost svěřit se se svými problémy jednotlivým vyučujícím, výchovnému poradci, nebo metodikovi prevence. Mezi žáky se provádí dotazníkové šetření zaměřené na výskyt šikany v jednotlivých třídách. Průběžně jsou sledovány často se opakující krátkodobé absence žáků. V případě zjištění takových případů následuje spolupráce s rodiči.

Před vyučováním, během všech přestávek a v době obědů je nad žáky zajištěn pedagogický dohled. Průběžně jsou sledovány i další sociálně patologické jevy. Třídní učitelé sledují vztahy ve třídních kolektivech, v případě potřeby spolupracují s výchovným poradcem, metodikem prevence. Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuálních

konzultací. Pedagogové mají možnost zapůjčit si potřebné materiály u školního metodika prevence. Na nástěnce prevence jsou umístěny informace o důležitých telefonních číslech.

4. Primární prevence

4.1 Materská škola

učitelé:

- vedou děti k samostatnosti, správným návykům
- vysvětlují pojmy - léky, správná výživa – životospráva
- vymezují chování k cizím lidem
- jsou jim předkládány vzorce správné životosprávy, chování nejčastěji formou her
- usměrňují sebezvíjení dítěte

děti:

- sžívají se s kolektivem, orientují se v prostředí bez rodičů
 - předpoklady:
 - znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví
 - rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
 - zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit
 - napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva)
 - mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)
 - vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
 - znát pravidla společného soužití ve skupině
 - hodnotit své chování i chování druhých
 - mít a hájit vlastní názor
 - akceptovat kompetentní autoritu

- vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
- přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy
- vědět, že je více možností řešení konfliktů
- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role

4.2 1.- 4. ročník

učitelé:

- působí na integraci dětí do školního kolektivu
- pomáhají se sžitím s prostředím školy – vzděláváním jako takovým (u prvňáčků pak různě upravené třídy a výuka s hrami)
- odhalují a doporučují k vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně děti s poruchami učení
- působí na děti dle věku a jejich možností v oblasti SPJ

děti:

- jsou jim vymezeny pojmy – léky, drogy, zneužívání těchto
- alkohol a tabák jsou také drogy, nebezpečí elektronických cigaret
- jsou seznámeny s účinky na zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- jak pečovat o svou bezpečnost
- jak a kde hledat pomoc v případě nutnosti
- možnosti vhodného trávení volného času
- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů

- ví, co je to šikana a jak se chovat a kam se obrátit v případě, že se s ní setkají

4.3 5.- 7.ročník

učitelé:

- v příslušných hodinách – Bi, Ch, Ov, Rv, Fy jsou u žáků dále prohlubovány návyky správné životosprávy, sociálního chování a odpovědnosti k sobě i okolí
- sledují změny chování a postojů žáků
- jsou obeznámeny s negativním tlakem okolí (party, sekty,...)
- snaží se rozvíjet pocit odpovědnosti dítěte k sobě sama i okolí
- rozvíjí kladný vztah k pohybovým aktivitám

děti:

- další prohlubování znalostí o nebezpečí, druzích a důsledcích užívání drog včetně užívání tabákových výrobků a alkoholu
- jsou seznámeny s historií drog
- poučeny o gamblerství, právech a důsledcích
- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva

- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

4.4 8.- 9.ročník

učitelé:

- dále rozvíjí kladné postoje žáků ke správnému životnímu stylu
- dále rozvíjí jejich vědomosti v příslušných hodinách v otázkách sociálněprávních
- sledují změny v chování či postojích žáků
- působí na vytvoření správného žebříčku hodnot
- seznámení s možnostmi a bohatstvím života bez závislostí
- snaží se podněcovat a rozvíjet diskusi

děti:

- jsou obeznámeny s negativním tlakem okolí (party, sekty,...)
- projednání těžkostí dospívání – přijímání sebe sama
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví

- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- umí diskutovat o projevech brutality a násilí zprostředkované médii

5. Volnočasové aktivity

Pro žáky jsou v rámci školy pořádány různé sportovní i kulturní akce, mimo jiné i školní kroužky.

Individuální akce:

- Focení prvňáčků
- Sběr papíru
- Vánoční výstava
- Mikuláš
- Výuka plavání
- Divadelní představení
- Koncerty ZUŠ
- Přednášky, besedy
- Čteme dětem
- Lyžařský a snowboardový kurz
- Devítka za katedrou
- Recitační soutěž
- Předmětové olympiády
- Den dětí
- Sportovní den
- Den Země

6. Prezentace a komunikace PP žákům

Aktivity jsou žákům prezentovány formou nástěnek. Jsou zde materiály především z oblasti výchovného poradenství a primární prevence. Dále se žáci mohou dozvědět mnoho informací prostřednictvím internetových stránek, internetové třídní nebo školní nástěnky, případně díky školnímu rozhlasu.

7. Kontakty a adresy

7.1 Telefonní kontakty

- Linka bezpečí (bezplatná) - 800 155 555
- Linka důvěry - 585 417
- Linka důvěry dětí a mládeže - 585 414 600
- Vzkaz domů (dítě na útěku) - 800 111 113
- PPP ČB – Nerudova 59, 370 04 ČB – 387 927 111
- OSPOD
- Poradna pro rodinu, Nádražní 47, ČB – 387 438 703
- Krizové centrum pro děti a rodinu – Jiráskovo nábřeží 1549/10, ČB – 776 763 176

7.2 Internetové stránky:

- www.linkabezpeci.cz
- www.linkaduvery.cz
- www.ditenauteku.ic.cz
- www.soscentrum.cz
- www.pppcb.cz
- <http://www.rodinnaporadnacb.cz/>
- www.drogovaporadna.cz
- www.ditevkrizi.cz
- www.sikana.cz
- www.varianty.cz
- www.nasedite.cz
- <http://anorexie.wz.cz>
- <http://bulimie.pppinfo.cz>

Zpracovala: Mgr. Aneta Majerová (MP)

Školní rok: 2021/2022

